

Eesti Kunstiakadeemia
Disainiteaduskond
Moe-, tekstiili ja aksessuaaridisain
Tekstiilidisain

Carl-Rasmus Õunaste
DIY RIHMATUD TOOL TEKSTIILI JÄÄKIDEST

Bakalaureusetöö

Tallinn

2023

Sissejuhatus

Minu bakalaureusetöök on loominguiline projekt, mille eesmärgiks on luua tooli prototüüp jääkmaterjalidest. Selle käigus uurida tekstiili ja puidu jääkide kasutuse võimalusi, mida peetakse jääkideks ning mida saaks teha neist edasi.

Oma tööga otsisin alternatiivset saatust sellistele rietele ja materjalidele mille järgmine samm oleks sattuda prügimäele või põletusse. Eesmärgiga tuua vaatajani mõte, et sarnaste materjalide ära viskamise asemel saab neist lihtsa vaevaga midagi uut teha.

Minu lõputöök valmis tool, mille ehitusel pole kasutatud kruvi ega naela, nende asemel kasutasin koormarihmaseid. Ehituselt ülejäänud MDF plaadist sai välja lõigatud tooli küljed ja kolm vahetala. Istme- ja seljatoepeatjadena kasutasin eri suurusega tekstiili jääke.

Töö üks osa on tööjoonis, mille abil saab kodus sellist tooli jäljendada.

Kontseptsiooni väljatöötamine

Esialgne mõte tekkis, kui sotsiaalse innovatsiooni disaini tunni raames, mille juhendajateks olid Marta Põldma, Francisco Martinez Sanchez, Argo Tamm, uurisime teise ringi rõivakaupluste kauba päritolu. Sellele lisaks ka toodete sorteerimist, nende müüki ja seda mis saab riietest, mida ei müüda ära.

Oma tööga otsingi alternatiivset saatust sellistele rietele ja materjalidele mille järgmine samm oleks sattuda prügimäele või põletusse.

Pärast esialgse idee teket ja mõningaid katsetusi tuli leida viis kuidas siduda omavahel puit ja tekstiilid. Tehes seda nii, et materjalid oleksid ka tulevikus lihtsasti eraldatavad.

Töö üks eesmärk on oma tegevusega luua lihtne *DIY* projekt. Selleni jõudsin läbi katsetuste ja idee, et mitte kasutada kruve, liimi, jms. Nende asemel kasutasin koormarihmaseid tooli koos püsimiseks. Antud lahenduse eeliseks on vabadus panna tool kokku või võtta lahti millal iganes.

Inspiratsiooni sain arhitekt Fernando Nacarato loodud toolist (Foto 1). Tema kasutas riidejääke lõigates need ühesuurusteks detailideks. Hiljem puurides neist keskelt läbi augud ning ajades metall varda otsa. Neli sellist varrast, mis olid inspireeritud vahemeremaade tänavatoidust, ühendati puitraamiga.

Materjalide kirjeldus ja hankimine

Projekti tarbeks kasutatavate tekstiili jääkide ja kasutatud riie saamiseks pöördusin ettevõtte poole, mis tegeleb prügisse mõeldud rõivaste purustamisega. Selles ettevõttes lõigatakse

riided olenevalt kliendi soovist kas ühesuurusteks tükkideks või ribadeks. Edasi müüakse need autoremondi töökodadesse kaltsudeks ning parema imavusega kangad lähevad tapamajadesse vere koristuseks.

Tooli ehitamiseks vajaliku puidu hankisin jäätmejaama puidu konteinerist. Sinna kogutakse vana mööbel ja ehitusmaterjalide jäägid. Esialgseks katsetuseks vajalikud materjalid sain samast kohast.

Tootearenduse protsess

Tooli konstrueerimisel lähtusin ideest, et materjale ühendada viisil, mis ei vajaks lisa materjalide ja vahendite kasutust – nt liimid, vaigud jms, mida kasutades on keeruline hiljem sorteerida ja käidelda materjale.

Esmaseks katsetuseks võtsin jäätmejaama konteinerist vana katkise puittooli (Foto 2). Selle tooli tegi sobilikuks konstruktsioon. Antud tool oli ehitatud puitdetailidest, seetõttu oli seda väga lihtne lahti võtta algseteks osadeks ning seejärel jälle kokku panna kasutades erinevateid. Seda tooli kasutasin erinevateks katsetusteks. Tehes sellele omad muudatused oli sealt pealt palju õppida hilisema tooli lõplikeks lahendusteks. Võttes istumisalused ning seljatagused pulgad ära sain need asendada tekstiili jääkidega ning katsetada eri viise kuidas koormarihmadega tooli konstrueerida.

Vanade rõivaste kasutamise juures osutus keeruliseks leida viis, kuidas neid puiduga siduda. Proovisin riietest ribade lõikamist ning nende punumist tooli kattedeks (Foto 3), kuid see ei andnud soovitud tulemust, muutes tooli konstruktsioonilised tugevuskohad valeks.

Jäätmejaama külastasin järjepidevalt mitmeid nädalaid, enne kui leidsin endale sobivad materjalid. Tooli valmistamiseks kasutasin arvatavasti ehituselt ülejäänud MDF-plaati, millele joonistasin oma tooli lõike ning saagisin selle sealt välja. Tikksaega sain kõik vajalikud lõikamised tehtud.

Riidejäägid, mis olid mulle kättesaadavad olid eri suurusega katki lõigatud riided. Otsustasin voltida riidetükid viisil, et neist tekiks justkui tooli istme- ja seljatoe padjad, piklikult külg-külje kõrvale nii, et iga tüki pikkus oleks tooli istumisosa pikkune. Riideribad ei ole omavahel kinnitatud vaid neid hoiab koos tooli konstruktsioon. Sedasi sain koormarihmade abil puidu ja tekstiili ühendada nõnda, et ei oleks vaja kasutada kruve jms. (Foto 4)

DIY

Töö osana esitan tööjoonise mille abil saab kodustes tingimustes lihtsa vaevaga sarnase tooli valmistada. Antud tooli ehituse teeb eriliseks lihtsus seda lahti võtta ja kokku panna. Tooli detailid saab välja lõigata mis iganes puitplaadist, olgu see kasvõi vana kapiuks või köögi lauaplaat. Pehmenduseks saab kasutada riideid mida enam ei taheta ning kui isegi hiljem tahta uuesti mõnd särki või pükse kanda, siis saab selle uuesti selga panna, sest see ehitus ei vaja nende lõikumist. Lõpuks hoiab seda kõike koos lihtne koormarihm, mille parimaks omaduseks on selle lihtne kasutusviis, pingutada kokku ning kui vaja saab vabastada pinge ning rihma ära võtta. Vaja läheb ainult tikksaagi. Tooli tüüp on klassikaline *lounge chair*. Eestipäraselt võib seda nimetada puhkeruumi tooliks. Seda tüüpi kasutatakse enamasti elutubades tugitooli asemel.

Summary

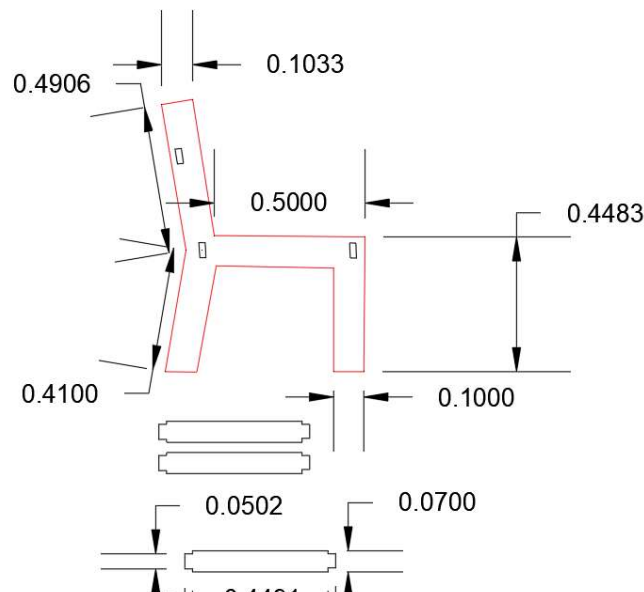
My bachelor thesis is a creative project, the aim of which is to create a prototype chair, made from waste materials. The goal is to explore the possibilities of using textile and wood scraps, as well the limitations of what could be done with them.

With my work, I was looking for an alternative fate for such materials, which would otherwise end up in a landfill or face incineration. The aim is to show that instead of throwing away these types of materials, they can be made into something new, as long as you have a blueprint to follow.

For my thesis, a chair was completed, the construction of which did not use any screws or nails, only residual materials held together with load belts. The sides of the chair and the three middle beams were cut out of the remaining MDF board, used for the construction of the chair's frame. I used textile scraps of different sizes as the seat and back cushions.

One part of the work is a blueprint that can be used to create such a chair at home.

Detail joonis

Pildid

Foto 1 Fernando Nacarato tool	Foto 2 jäätmejaamast toodud tool
Foto 3 katsetused	Foto 4 lõplik tool

Viited